

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij beleidsreactie op rapport Inning
buitenlandse boetes

Datum
17 april 2023

Ons kenmerk
4597510

1. Aanleiding

Voor een persoonsgerichte tenuitvoerlegging van geldelijke sancties heeft het CJIB verschillende bevoegdheden. Dit rapport betreft het onderzoek door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum naar drie van die bevoegdheden: een betaling in termijnen, de hardheidsclausule en de noodstopprocedure. Onderzoek naar de noodstopprocedure is toegezegd door uw ambtsvoorganger, voor de eerste twee bevoegdheden vloeit dit voort uit de wet.

2. Geadviseerd besluit

Aanbieden van het onderzoeksrapport met beleidsreactie aan de TK.

3. Kernpunten

Uit het onderzoek komt naar voren dat het aantal betalingsregelingen voor geldelijke sancties dat bij het CJIB is aangevraagd is gestegen van circa 190.000 in 2018 tot bijna 300.000 in 2021. De stijging lijkt voornamelijk toe te schrijven aan de verlaging van het drempelbedrag voor betalingsregelingen in 2019 van 225 euro naar 75 euro.

Veruit de meeste overeengekomen betalingsregelingen van 2015 tot en met 2021 zijn standaardregelingen (gemiddeld 85% per jaar). In de periode van 2018 tot en met 2021 is 77% van de standaardregelingen positief geëindigd, dat wil zeggen volledig betaald en/of schuldhelpverlening gestart. Maatwerkregelingen eindigen minder vaak positief maar het aandeel negatief beëindigde regelingen is gedaald van 46% naar 41%. De verklaring dat maatwerkregelingen vaker mislukken is dat het gaat om mensen in problematische(re) situaties.

In de periode 2020 – 2021 is de noodstopregeling (betaalpauze) circa 5.000 keer toegepast. In 73% van de gevallen wordt na vier maanden een betalingsregeling getroffen deels met aanvullende schuldhelpverlening.

In 2021 is in 96 gevallen de tenuitvoerlegging van een geldboete op basis van de hardheidsclausule (d.w.z. dient geen redelijk doel meer) beëindigd. Dit gebeurde uitsluitend in het kader van de maatregel voor stelselmatige daders (ISD) om gestarte hulpverlening of zorg niet te verstoren.

Tijdens een expertmeeting met professionals is naar voren gekomen dat de mogelijkheid om in termijnen te betalen bijdraagt aan het verlichten van de schuldenproblematiek, maar beperkt bekend is bij mensen met schulden.

4. Toelichting

Sinds de introductie van de betalingsregeling bij het CJIB is het beleid stapsgewijs verruimd. Doordat burgers in meer gevallen een regeling kunnen treffen, vergroot dit hun mogelijkheden om verhogingen te voorkomen. Dit zijn positieve ontwikkelingen.

Dit onderzoek toont aan dat steeds meer mensen gebruik maken van een betalingsregeling, terwijl de inningsresultaten op peil blijven. Het overgrote deel van de getroffen regelingen betreft standaardregelingen en die verlopen goed. De maatwerkregeling verdient bijzondere aandacht omdat in deze gevallen rekening moet worden gehouden met de persoonlijke omstandigheden. Het CJIB streeft ernaar om, met inachtneming van het bestaansminimum en iemands draagkracht, te bekijken hoeveel per termijn kan worden betaald. Het CJIB is daarbij echter wel afhankelijk van de burger die de hiervoor relevante informatie moet verschaffen.

De onderzoekers constateren dat de communicatie over en toegankelijkheid van de maatwerkregeling en de noodstopprocedure verbeterd kan worden. Deze bevinding komt overeen met die van de Algemene Rekenkamer, die onderzoek heeft gedaan naar het gebruik van betalingsregelingen door uitvoeringsorganisaties van het Rijk waaronder het CJIB. Het CJIB heeft naar aanleiding hiervan al concrete stappen gezet en de informatie op de website over het aanvragen van een maatwerkregeling verduidelijkt. Daarnaast wordt in telefonische gesprekken vaker en uitgebreider stilgestaan bij de mogelijkheden om een betalingsregeling op maat te treffen of een noodstopprocedure te vragen, rekening houdend met iemands financiële situatie.

Met betrekking tot de hardheidsclausule wordt geconcludeerd dat die alleen nog in een beperkt aantal gevallen wordt toegepast en wordt dit jaar verkend of die toepassing kan worden verruimd.

4.1 Politieke context

Dit kabinet heeft de ambitie om de toename van geldzorgen en armoede te voorkomen. Een belangrijk onderdeel is het betalingsregelingenbeleid, zoals de afgelopen jaren door het CJIB is geïntroduceerd en de toepassing alweer verder is verruimd. Het kan eraan bijdragen dat mensen met schulden financieel weerbaar worden en blijven. De proactieve opstelling van het CJIB op het gebied van deze persoonsgerichte tenuitvoerlegging laat de betrokkenheid zien met betrekking tot de ambitie van dit kabinet.

Ook de Algemene Rekenkamer heeft recent onderzoek gedaan naar het gebruik van betalingsregelingen door uitvoeringsorganisaties van het Rijk waaronder het CJIB en het onderzoeksrapport aan u aangeboden. Inmiddels zijn daarover Kamervragen gesteld door de leden Kat (D66) en Ceder (Christen Unie).^{1 2}

¹ 2023Z05183 Vragen van het lid Kat (D66) aan de Minister voor Armoedebeluid, Participatie en Pensioenen over het onderzoek «Betalingsregelingen bij uitvoeringsorganisaties van het Rijk» (ingezonden 24 maart 2023)

² 2023Z05184 Vragen van het lid Ceder (ChristenUnie) aan de Minister voor Rechtsbescherming, de Staatssecretaris van Financiën en de Minister voor Armoedebeluid, Participatie en Pensioenen over het onderzoek van de Algemene Rekenkamer «Betalingsregelingen bij uitvoeringsorganisaties van het Rijk» (ingezonden 24 maart 2023).

Beantwoording van deze vragen wordt gedaan onder regie van SZW, toezending aan de Kamer van de antwoorden wordt in mei verwacht.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

4.2 Financiële overwegingen

De beleidsreactie heeft geen financiële consequenties.

Datum
17 april 2023

4.3 Juridische overwegingen

Huidige wet- en regelgeving volstaat.

Ons kenmerk
4597510

4.4 Krachtenveld

Betrokken ketenpartners zijn het ministerie van SZW (primair verantwoordelijk voor de aanpak van de schuldenproblematiek) en het Centraal Justitieel Incassobureau. Het CJIB heeft voor dit onderzoek informatie geleverd. Zowel SZW als CJIB kunnen zich vinden in de inhoud van het onderzoeksrapport.

4.5 Strategie

Het CJIB is bezig om concrete stappen te zetten om de bestaande informatievoorziening over de mogelijkheden van de noodstopprocedure en de maatwerkregeling te verbeteren. De inzet is een persoonsgerichte inning en incasso van geldelijke sancties en toegankelijke betalingsregelingen. De doorontwikkeling van de Clustering Rijksincasso wordt zoveel mogelijk bespoedigd door andere overheidsorganisaties aan te moedigen om aan te sluiten. Op die manier hebben burgers één loket om aan te kloppen voor het treffen van betalingsregelingen.

4.6 Uitvoering

N.v.t.

4.7 Implementatie

N.v.t.

4.8 Communicatie

N.v.t.

4.9 Ontwikkelingen hiervoor

Het CJIB is de laatste jaren in hoog tempo gestart met de uitvoering van het betalingsregelingenbeleid en waar mogelijk verruimd. Daarbij blijven de inningspercentages van geldelijke sancties de laatste jaren op een stabiel hoog niveau en is de TK daar periodiek over geïnformeerd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

5.2 Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.